

Zajednica Vjera i svjetlo

»Sve je veća u meni sigurnost da nam je Gospodin povjerio jedno blago, da je ovaj život sa siromašnim i slabim osobama Božji dar. Osjećam se odgovornim naviještati taj dar.«
Jean Vanier¹

Blago osoba s intelektualnim teškoćama Jean Vanier je u početku naslutio i počeo otkrivati živeći u prvoj zajednici Arke s Raphaëlom i Philippeom. Želeći podijeliti taj dar s drugima, osobito s roditeljima i obiteljima osoba s intelektualnim teškoćama, odgovarajući na njihovu patnju i izoliranost, rodio se jedan drugačiji oblik zajednice, Vjera i svjetlo. Danas su Arka (*l'Arche*) i Vjera i svjetlo (*Foi et lumière*) bratski pokreti koji žive isti dar, ali na različite načine: Arka je međunarodni pokret zajednica obiteljskog tipa u kojima zajedno žive i rade osobe s intelektualnim teškoćama i bez njih, dok je Vjera i svjetlo međunarodni pokret zajednica susretanja u čijem su srcu osobe s intelektualnim teškoćama okružene njihovim roditeljima i prijateljima.

Nastanak i poslanje Vjere i svjetla

Kako je nastala Vjera i svjetlo? O rođenju pokreta govori njegova suutemeljiteljica, Marie-Hélène Mathieu:

»Sve je započelo vrlo skrovito i u trpljenju. Duhovni začetnici Vjere i svjetla dva su mala, teško hendikepirana dječaka, Loïc i Thadée. Njihovi roditelji Camille i Gérard željeli su s njima otići na hodočašće u Lurd, no za njih nije bilo mjesta među hodočasnicima njihove biskupije: 'Oni su previše hendikepirani, ništa neće razumjeti... Smetat će...' Tako se obitelj sama zaputila u Lurd. U hotelu su bili neljubazno primljeni: obroci su im biti servirani u njihovoj sobi. Na ulici, u špilji ukazanja nailazili su na komentare: 'Ovakvu djecu treba ostavljati kod kuće!' Ljudi su se okretali za njima, prelazili su na drugu stranu ulice. Istina je da nas hendikep podsjeća na našu vlastitu ranjivost, da nas straši. Kakvo li bolno hodočašće za Camille, Gérarda i njihovu djecu! Bila je 1968. godina. Četiri godine ranije Jean Vanier je stvorio prvo ognjište Arke (*l'Arche*).

1 Jean VANIER, *Pismo mojoj braći i sestrama u Arci i Vjeri i svjetlu*, ožujak 1999., (za internu uporabu).

Svake je godine išao na hodočašće s osobama s intelektualnim teškoćama s kojima je dijelio život. Uočio je da to iskustvo krijepi njihov osobni susret s Bogom, otkrivanje sveopće Crkve... Bila sam duboko potresena trpljenjem roditelja i njihovom željom da njihova djeca budu uključena u društvo i Crkvu. Zajednički se rodila zamisao o hodočašću s djecom, mladima i odraslima koji imaju intelektualne teškoće. Tako bi Crkva mogla bolje otkriti kako su oni u potpunosti Božja djeca, kako su pozvani susresti Isusa i osjetiti Njegovu posebnu ljubav prema njima. Kako roditelji ne bi bili sami, s njima smo pozvali i prijatelje, mlade ljude. Ova ideja rasvijetlila nam je srca i prerasla je u projekt. Kasnije smo shvatili da nas je nadahnula Marija. Tri smo godine pripremali hodočašće. Zaključili smo da ono neće biti skup pojedinaca, već okupljanje malih zajednica koje su po mjeri čovjeka, u srcu kojih će osoba s intelektualnim teškoćama biti u potpunosti uključena. Mnoge prepreke tijekom priprema tjerale su nas da se sve više predajemo u Božje ruke. Napokon, na Veliki petak, 9. travnja 1971., u Lurdu nas se okupilo dvanaest tisuća iz 15 zemalja, od toga četiri tisuće djece i odraslih s intelektualnim teškoćama. Proveli smo tri dana neopisivog mira i radosti. Malo pomalo prihvatili su nas i stanovnici Lurda, u čuđenju kako se iz tolikog trpljenja i tolikih rana može roditi takva nada. Posljednjeg dana spontano smo zaključili: 'Treba nešto nastaviti!' Jean Vanier je jednostavno odgovorio: 'Činite sve na što će vas Duh Sveti poticati, zajedno s osobama s intelektualnim teškoćama, da biste stvorili zajednicu ljubavi koja ih okružuje.' Nakon Lurda sve smo dublje postajali svjesniji Isusova dara. On nam povjerava osobu s intelektualnim teškoćama, njenu potrebu da bude voljena i da voli, njezin poziv na jedinstvo. Da bismo odgovorili na taj vapaj, Isus nam predlaže s njom sklopiti savez. U jednoj zajednici, oko osoba s intelektualnim teškoćama okupljaju se njihovi roditelji, duboko ranjeni kušnjom, koji malo pomalo otkrivaju misterij ljepote svoga djeteta i njegov jedinstveni poziv. Zajedno s njima su prijatelji koji u susretu sa slabom osobom dopuštaju biti taknuti njenim srcem i počinju s njom tkati veze. Svećenik ili pastor u zajednici prisutan je kako bi nam pomogao dublje shvatiti otajstvo Božje ljubavi prema ranjenoj osobi.«²

---

2 Marie-Hélène MATHIEU, *Kratka povijest Vjere i svjetla*, Zagreb, Vjera i svjetlo, 2003. (za internu upotrebu). Marie-Hélène Mathieu je odgojiteljica; osnovala je 1963. godine Kršćanski ured za osobe s invaliditetom (*Office Chrétien des Personnes Handicapées* - O.C.H.); godine 1968. utemeljila je *Ombres et Lumière* (Sjene i svjetlo), časopis osoba s invaliditetom, njihovih roditelja i prijatelja; godine 1971. utemeljila je s Jeanom Vanierom zajednicu *Foi et lumière* (Vjera i svjetlo); dobitnica je Legije časti i članica Papinskog vijeća za laike.

U godinama nakon hodočašća rađale su se mnoge zajednice. Neke su jačale, dok su druge u krhkosti nestajale. Promatrajući što je zajednicama omogućavalo rast, a što umanjivalo zajedništvo, nastale su Povelja i Konstitucija³ u kojima se preciziralo što je Vjera i svjetlo, njezin poziv, nadahnuće te kojim će specifičnim aktivnostima, načinom života, strukturom i organizacijom to nadahnuće najbolje rasti. Danas je Vjera i svjetlo velika obitelj od 1.483 zajednice u 80 zemalja na 6 kontinenata.⁴ Kao članovi iste obitelji, zajednice nastoje živjeti u jedinstvu i ljubavi.

Od početaka Vjera i svjetlo je rasla u ekumenskom duhu, već u Lurdu je bilo prisutno nekoliko anglikanskih hodočasnika. Pokret se pomalo proširio i u zemlje gdje su u većini bile druge kršćanske zajednice, tako su, na primjer, u Švicarskoj i Engleskoj rođene zajednice u okrilju protestantskih tradicija, a otvaranjem istočnih zemalja rođene su i pravoslavne zajednice. Ponekad su u zajednicama članovi različitih kršćanskih tradicija zajedno. Svatko ostaje vjeran svojoj kršćanskoj tradiciji i potaknut je da je živi i dublje razumijeva, ali istovremeno da s drugim dijeli njegovo bogatstvo vjere (na primjer, tijekom ljetovanja jedan dan slavi se katolička misa, a sljedeći dan anglikanska na način da jedni primaju pričest, a drugi blagoslov). Osoba s intelektualnim teškoćama u svojoj čežnji za jedinstvom uči nas kako se prihvaćati u zajedničkoj ljudskosti. »Vjera i svjetlo vjeruje da slaba osoba i osoba s intelektualnim teškoćama može postati izvorom jedinstva u društvu i u svakoj Crkvi kao i među Crkvama i narodima.«⁵

Vjera i svjetlo je u suštini evangelizacijski pokret,⁶ tj. nije mu prvotni cilj karitativno djelovanje, nego da se kroz odnose zajedništva omogući da se dar osoba s intelektualnim teškoćama očituje i preobražava sve članove zajednice. »Bog je tako sastavio tijelo da je posljednjem udu dao izobilniju čast da ne bude razdora u tijelu« (1 Kor 12, 24-25). Osobama s intelektualnim teškoćama Vjera i svjetlo omogućuje stvarati tople odnose

3 Povelja i Konstitucija (*Charte et Constitution*) prihvaćena je na Generalnoj skupštini Vjere i svjetla kao službeni dokument 1982. Zadnje izmijenjeno izdanje prihvaćeno je 2002., a na hrvatski jezik prevedeno 2003. u Zagrebu i štampano za internu upotrebu zajednica Vjera i svjetlo.

4 Podaci su uzeti s internetske stranice Međunarodnoga ureda Vjere i svjetla: www.foiet-lumiere.org (posjećeno 20. veljače 2008.).

5 Povelja I, 5.

6 Način života u zajednici je više »biti s osobom« nego »činiti za nju«, graditi takve odnose zajedništva i uzajamnosti koji će osobi s intelektualnim teškoćama omogućiti da se razvije u potpunu osobu, odnose u kojima svatko prima i daruje. »Oni koji dođu u Vjeru i svjetlo susresti osobe s intelektualnim teškoćama, moraju doći u duhu spremnosti da od njih prime njihove osobite darove dok s njima dijele svoje« (Povelja, II, 2).

prijateljstva, u kojima mogu prepoznati i koristiti svoje darove,⁷ rasti u ljudskosti i osobnom dostojanstvu, pronaći mir srca i želju za napretkom. Na mnoge načine Vjera i svjetlo poziva osobe s intelektualnim teškoćama da rastu i žive od Isusova života, primajući duhovna bogatstva svoje Crkve. »Roditeljima Vjera i svjetlo pruža potporu u kušnjama, omogućuje im jasnije primjećivati nutarnju ljepotu njihova djeteta. Mnogi i sami postaju izvorom snage drugim roditeljima.«⁸ Doživljavajući koliko je njihovo dijete radost prijateljima, osjećaju se prihvaćenijima u svojem dostojanstvu roditelja. »Zahvaljujući osobi s intelektualnim teškoćama, prijatelji u Vjeri i svjetlu također počinju uvidati svijet različit od svijeta materijalnih užitaka. Slaba i neznatna osoba poziva ih u svijet nježnosti i vjernosti, slušanja i vjere.«⁹ Prihvaćajući osobu s intelektualnim teškoćama sa svim njenim darovima i teškoćama, počinju doživljavati i prihvaćati druge ljude s njihovim vrlinama i krhkostima, a onda i sami sebe.

Nadalje, poslanje Vjere i svjetla nije samo život u zajednici, već otkrivajući dar osoba s intelektualnim teškoćama i izvan zajednice, potaknuti njihovo uključivanje u Crkvu i društvo. »U društvu građenom na rentabilnosti i moći, osobe s intelektualnim teškoćama možda nisu efikasne, ali one su proroci u području srca i nježnosti i onoga što je najbitnije u ljudskoj osobi. Siromasi su oni koji nas evangeliziraju.«¹⁰

Život u zajednici

»Vjera i svjetlo je pokret zajednica. Njegova bit je u vezama povjerenja i prijateljstva koje se stvaraju među članovima, veze kojima je temelj Isus i čije je ispunjenje u Njemu.«¹¹ U Vjeri i svjetlu život zajednice je temeljni oblik djelovanja. Jednu zajednicu čine osobe s intelektualnim teškoćama, okružene članovima svojih obitelji i prijateljima (u otprilike podjednakom broju, zajedno 30-ak osoba). Ujedinjena u Isusu, zajednica živi kao jedno tijelo u kojem se članovi povezuju povjerenjem i

---

7 Dar jednostavnosti, življenja u sadašnjem trenutku, dar prihvaćanja i ljubavi, dar odbacivanja konvencija, spontanost, dar stvaranja ozračja radosti, tj. dar slavljenja, dar čežnje za zajedništvom i jedinstvom, dar suosjećanja, dar poniznosti i samozatajnosti, napose dar otvorenosti transcendentnom, neposredan i jednostavan odnos s Bogom, blaženstvo siromaštva srca.

8 Povelja I, Uvod.

9 Povelja I, Uvod.

10 Povelja II, 2.

11 Povelja III, 1

prijateljstvom, tijelo u kojem se nastoje prepoznati darovi i mjesto svake osobe. Zajednicom koordinira odgovorna osoba – laik koji svoju odgovornost dijeli s 4 do 7 članova, koordinacijskom grupom. Ona se sastoji od roditelja, prijatelja, duhovnika i osobe s intelektualnim teškoćama. Uloga koordinacijske grupe je stvoriti malu zajednicu ljubavi i mira sa svim njezinim specifičnostima koje su određene Poveljom i Konstitucijom. Sastaje se kako bi pripremala i unapređivala susrete zajednice, kao i druge aktivnosti. Utvrđuje prioritete, daje poticaje, podjeljuje odgovornosti. Mjesto duhovnika¹² u zajednici je biti pastir, poslužiteljem evanđelja, prijateljem i bratom. Njegova uloga nije animiranje grupe, organiziranje susreta ili prikupljanje sredstava, nego briga za duhovni rast svih članova kroz slavljenje sakramenata, molitvu, razgovor. Također, duhovnik potiče integraciju osoba s intelektualnim teškoćama u život župe i cjelinu Crkve.¹³ Iako svaka zajednica živi kao zasebna grupa, otvorena je i rado se susreće sa župljanima primajući ih na svoja okupljanja ili slaveći ponekad zajedno euharistiju s njima, organizirajući zajedničke akcije ili slično. Svaka se zajednica vodi ovim smjernicama i neravnoteža u određenim aspektima (prevelik broj osoba, nedostatak duhovnika, nedostatak prijatelja...) često uzrokuje poteškoće u kvaliteti odnosa i rastu zajednice. Zajednica će rasti i produbljivati se onoliko koliko i sama koordinacijska grupa bude jedinstvena i vjerna Bogu.

Članovi zajednice se redovito sastaju jedanput mjesečno na susretu koji planira koordinacijska grupa prema međunarodnom vodiču. Njega osmišljava međunarodna grupa od 5-6 osoba koje su različitih vjerskih i kulturnih pripadnosti. Vodič omogućuje da se sve zajednice svijeta ujedine oko zajedničke godišnje teme, koja se ostvaruje kroz mjesečne susrete. Takav susret odvija se u tri dijela: *vrijeme dijeljenja, vrijeme molitve i Euharistije te vrijeme slavlja.*

- »Vrijeme dijeljenja« je vrijeme u kojem članovi dijele radosti i poteškoće života, međusobno se ohrabruju i podupiru postajući tako jedni drugima znakom Božje ljubavi. Iz takvog odanog prijateljstva izvire radost svojstvena zajednicama Vjere i svjetla. Nakon nekoliko uvodnih riječi kojima se obnavlja specifična duhovnost, zajednički se »sluša« Evanđelje, otkriva ga se svim osjetilima¹⁴ i tako se postaje sudionikom događaja. Nadahnuti

12 Duhovnik zajednice je najčešće svećenik ili pastor, a gdje to nije moguće, može biti i laik.

13 Usp. Vodič za koordinatore zajednica Vjera i svjetlo, srpanj 1998., (za internu uporabu).

14 Tekst iz Evanđelja se priprema i slikovito scenski izražava, što se naziva »oživljavanjem Evanđelja«.

doživljajem i potaknuti pripremljenim pitanjima, članovi dijele svoje misli i osjećaje u malim grupama. Slušaju se međusobno prijatelji s hendikepom i bez hendikepa izražavajući se riječima ili drugim oblicima komunikacije (crtež, modeliranje, pantomima, gesta). Roditelji su ponekad u zasebnoj grupi, a ponekad sa svima ostalima. Dijeljenje može završiti izradom simbola koji se može kasnije prinijeti tijekom Euharistije ili molitve.

- »Vrijeme molitve i Euharistije« je vrijeme u kojem se Bogu prinosi svoje siromaštvo, svoj život, sve što se prethodno međusobno podijelilo (simboli).¹⁵ Tako međusobni odnosi i slavlje nalaze svoj vrhunac u zajedništvu s Bogom, u Euharistiji. Osobe s intelektualnim teškoćama u srcu su euharistijskog slavlja, zajedno s ostalim članovima aktivno sudjeluju u ministriranju, liturgijskom čitanju, pjevanju, »oživljavanju Evandjelja«. Tijekom godina oblikovan je način molitve koja najbolje odgovara osobama s intelektualnim teškoćama, a po kojoj i ostali članovi u jednostavnosti svoje siromaštvo otvaraju Bogu, što uvodi u područje srca. Naziva se »molitvom siromaha«.¹⁶
- »Vrijeme slavlja« je vrijeme radosti koja je plod odanog prijateljstva, u kojem Bog sve članove okuplja i omogućuje otkriti Savez koji ih ujedinjuje. Zato su susreti obilježeni i trenucima u kojima se pjeva, pleše, dijeli obrok, igraju igre, slave rođendani, prima simbol koji se može ponijeti kući ili se daju poticaji za neke aktivnosti kojima raste međusobna povezanost između susreta.

Vrijeme između mjesečnih susreta naziva se »vrijeme prijateljstva i vjernosti«, a u njemu članovi produbljuju osobna prijateljstva kroz posjećivanja, proslave, zajedničke izlaske tj. dijeljenje svakodnevnice. Svaki član zajednice živi dar Vjere i svjetla i izvan zajednice, u obitelji, na poslu, u susjedstvu itd., unoseći novi, preobraženi pogled na odnose s drugima i razne situacije.

Osim redovitih mjesečnih susreta, prema potrebama i kreativnosti pojedinaca i Božjem nadahnuću, zajednice organiziraju prigodne

---

15 U zajednicama koje okupljaju članove različitih kršćanskih tradicija, najčešće se slave liturgijska slavlja u kojima svi mogu sudjelovati, na primjer molitva.

16 To je molitva prisutnosti, molitva tijela, bez riječi ili s nekoliko riječi ljubavi. Mogu je moliti i oni koji se teško izražavaju riječima. Svojim tijelom Isusu govorimo: »Želim biti s tobom!« Sjednemo na rub stolca, uspravnih leđa i dlanova otvorenih i položenih na koljena. To je stav prisutnosti i darivanja »sebe«. Polako zatvaramo oči i dišemo lagano. Naše tijelo postaje riječ bez riječi. Tako ulazimo u unutarnji prostor našeg bića gdje susrećemo Isusa. Naše srce se postupno mijenja, postajemo ljudi ljubavi i mira.

radionice i prodaje,¹⁷ hodočašća, ljetovanja, duhovne obnove, formacije, predstavljanja pokreta i akcije u kojima se afirmiraju darovi osoba s intelektualnim teškoćama. Ima nekih aktivnosti koje nisu u području Vjere i svjetla: na primjer, stvaranje ili upravljanje ustanovama, domovima, školama i radionicama, odmaralištima... To se prepušta kvalificiranim udruženjima i ustanovama.¹⁸ Čuvajući duh i poslanje Vjere i svjetla, zajednice surađuju s njima što je moguće više, služeći zajedno osobama s intelektualnim teškoćama i njihovim obiteljima.

Vjera i svjetlo u Hrvatskoj

Želja nekoliko prijatelja i roditelja djece s intelektualnim teškoćama u Hrvatskoj da i njihova djeca imaju priliku za duhovni rast odvela ih je početkom 90-ih u Sloveniju gdje je Vjera i svjetlo živjela već desetak godina. S druge strane, grupa mladih prijatelja iz Hrvatske preko poznanika iz Taizéa upoznala se s grupom ljudi u Sloveniji koji su tamo pripremali prvu kuću Arke. Svi zajedno našli su se u proljeće 1993. u Sloveniji na duhovnoj obnovi s Jeanom Vanierom. Usred ratnih zbivanja, otkriće i čežnja za novim svijetom potakli su ih da zajedno krenu otkrivati što nam to Bog po osobama s intelektualnim teškoćama daruje. Nedugo zatim u župi sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu, okupili su se prijatelji, roditelji, njihova djeca s intelektualnim teškoćama, osobe s intelektualnim teškoćama iz Centra za rehabilitaciju grada Zagreba – Orlovac i svećenik te počeli graditi prvu zajednicu. U prvoj godini, osobito nakon posjeta Jeana Vaniera Zagrebu gdje je održao duhovnu obnovu, zajednica se još više učvrstila i narasla, međunarodne strukture Vjere i svjetla bivale su sve više prisutne sa svojom bratskom podrškom i nakon godine dana postala je punopravnim članom pokreta. Neki članovi zajednice osobito su napredovali kroz duhovne obnove koje je organizirala Međunarodna federacija Arka i kroz susrete sa slovenskom Barkom.¹⁹ Sestrinskom brigom i osobitom naklonošću rast Vjere i svjetla pratila je i slovenska Vera in luč.²⁰

Zajednica je mijenjala mjesto okupljanja, od Ksavera preko Samostana sestara milosrdnica u Frankopanskoj do župe Majke Božje Lurdske u Zagrebu, a prijateljstvo i međusobni odnosi su postajali dublji, jednostavno,

17 Na tim radionicama sudjeluju svi članovi zajednice, a organiziraju se najčešće uoči Božića i Uskrsa sa svrhom prikupljanja simboličnih materijalnih sredstava potrebnih za život u zajednici.

18 Usp. Povelja III, 2.

19 Zajednica Arka u Sloveniji.

20 Pokret zajednica Vjera i svjetlo u Sloveniji.

tkalo se Kraljevstvo Božje! Kada je zajednica počela okupljati prevelik broj osoba, zbog čega je postalo teško osobno svakoga susresti, podijelila se 1997. na tri zajednice. Duhovnici koji su zbog službe premješteni u druge gradove, često bi sa sobom ponijeli i sjeme Vjere i svjetla i ostajali vjerni daru koji su primili. Nastale su zajednice u Belišću, Zadru, Rijeci, Čakovcu i Đakovu, a kasnije još jedna u Zagrebu te u Krku. Obitelj je rasla. Nižu se zajednice – tijekom 10 godina u Slavoniji nastaju zajednice u Osijeku (2 zajednice), Donjem Miholjcu, Valpovu, Vinkovcima (2 zajednice), Virovitici. Starije zajednice su podržavale nove i postajale bratskim zajednicama, a zajedništvo se učvršćivalo kroz ljetovanja, hodočašća, duhovne obnove... Poseban trenutak zajedništva velike obitelji Vjere i svjetla sa svih kontinenata bio je hodočašće u Lurd 2001. godine,²¹ gdje su se okupljeni oko Marije s ostalima našli i hodočasnici iz hrvatskih zajednica. Danas su zajednice zbog brojnosti podijeljene na Istočnu i Zapadnu regiju i broje 17 priznatih zajednica, jednu u probnom periodu (Ivankovo) i dvije grupe u »kontaktu« (Županja i Vukovar). Vjera i svjetlo u Hrvatskoj trenutno okuplja 700 osoba, od toga oko 250 osoba s intelektualnim teškoćama, 200 roditelja, 230 prijatelja te 18 duhovnika.

Danas život u zajednicama, koje uvijek ostaju krhke, traži od svakog veću otvorenost za rast: rast u kvaliteti komunikacije i prihvaćanju osobnog poziva i odgovornosti. Potrebno je rasti u viziji zajednice kao tijela kojemu život daje uključivanje svih udova, u međusobnom prihvaćanju i poštivanju.²² Za to je potreban rast u iskrenosti, ali onoj koja izrasta iz ljubavi i povjerenja. Potrebno je rast u kvaliteti komunikacije i nadilaženju grupiranja prema simpatijama i nesimpatijama. Nadalje, danas je potrebno dublje se ukorijeniti u duhovnost Vjere i svjetla, uvijek iznova biti svjestan da iako u zajednici dajemo, trebamo biti otvoreni i primati, mijenjati se, te da Vjera i svjetlo nije samo zajednica za osobe s intelektualnim teškoćama, već dar i za roditelje, prijatelje i duhovnike. Vjera i svjetlo u Hrvatskoj želi rasti i u zajedništvu na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou, živjeti solidarnost. U mnogim župama zajednice su dobro prihvaćene, dok u drugima treba izgrađivati povezanost sa župnom zajednicom. Dragocjena je prisutnost svećenika koji su se odazvali pozivu da u zajednici dijele život. Ipak, mnogi od njih ne nalaze potporu svojih poglavara pa se zajednici posvećuju samo u slobodno vrijeme te ne mogu biti prisutni u onoj mjeri u kojoj bi to željeli i u kojoj su potrebni.

---

21 Prigodom 30. obljetnice osnutka pokreta.

22 Usp. Jean VANIER, *Zajednica i rast*, Zagreb, Kršćanska sadašnjost 2007.

Svjedočanstva

Unatoč krhkostima zajednica, mnogi članovi Vjere i svjetla u Hrvatskoj svjedoče o promjeni stavova i pogleda na život, boljem prihvaćanju drugih i sebe, o duhovnom rastu. Evo nekoliko svjedočenja:

- »Osoba u ulozi prijatelja raste kao čovjek i kao vjernik, približava se pravom značenju riječi ljubav, u biblijskom smislu. Otkrivajući bližnjega u potrebi otkriva sebe i svoga Stvoritelja. Dobiva priliku da iskaže svoje sposobnosti, stekne samopouzdanje, shvati pravu vrijednost i obilje Božjih darova u vlastitom životu, promijeni pogled na svijet oko sebe i revidira sebe i svoju osobnost. Otkrije do tada sebi nepoznate vrline i mane, koje nosi u sebi, često duboko potisnute i neprimjetne. Uvidi istinsku raznolikost svijeta i ljudi oko sebe, nismo različiti jer slušamo različitu glazbu ili nas zanimaju različite stvari, jednostavno smo kao ljudi stvoreni različiti i kao takvi se moramo međusobno prihvaćati, ne postoji model ili matrica. Teško je biti član zajednice, a ne promijeniti se, bar svoja stajališta, ako ne i djelovanje...« (Marijan Pavošević iz Osijeka, prijatelj u zajednici).
- »Dolazim u zajednicu da bih bio bolji čovjek. Lijepo pričamo o Bogu, volim slaviti, osjećam se zdraviji. Bog uslišava. Dolazim u zajednicu da bih usavršio svoju dušu, da bih mogao otići u raj. Bog me grli!« (Željko Bakula iz Zagreba, osoba s intelektualnim teškoćama).
- »Da nema Vjere i svjetla bilo bi mi ružno. Dolazim ovdje jer se družimo, tu smo zajedno. Primili ste me. Drugdje mi govore da sam nesposobna, a tu se osjećam dobro« (N. I. iz Zagreba, osoba s intelektualnim teškoćama).

Život u Vjeri i svjetlu dar je i za obitelji koje nemaju djecu s intelektualnim teškoćama. O tome nam svjedoči jedan otac obitelji:

- »Osobe s intelektualnim teškoćama naučile su me više o odgoju djece od svega što sam vidio i pročitao. 'Svoji' kakvi već jesu skidaju nam maske i otvaraju srca. Ne poznaju površnost i ne dozvoljavaju neiskrenost. Pokazali su mi da vanjske reakcije i ponašanja nisu uvijek pokazatelji karaktera ljudi, te da su neprijateljska i napadačka ponašanja, puno češće nego što sam mislio, rezultat rana koji određena osoba nosi. Prijatelji iz Vjere i svjetla pokazuju mi kako velik čovjek može biti malen. Pokazali su mi koliko je važna svaka osoba i kako ljude mjeriti u dubini srca. Sigurno ste doživjeli da vam u nevolji priskoči upravo osoba koju baš i niste držali osobito vrijednom. Naša obitelj sve mi više izgleda kao Vjera i svjetlo, a Vjera i svjetlo sve više kao obitelj!«

(Vedran Stanić iz Virovitice, prijatelj u zajednici, otac obitelji).

Vjera i svjetlo može mnogo toga promijeniti u životu roditelja djeteta s intelektualnim teškoćama:

- »Od saznanja, preko nevjerice do spoznaje i prihvaćanja činjenice da će naša kćerkica imati velikih poteškoća u svom razvoju, kako intelektualnom tako i fizičkom, bio je dug i težak put. Rekla bih pravi križni put. I još mu nije kraj. Početni šok i nevjerica bili su strašno bolni. Javljala su se brojna pitanja na koja nismo našli odgovore. Obuzela nas je duboka bol i tuga, što nas je zaslijepilo te nismo znali kako dalje... U to vrijeme u Belišću se osnivala zajednica Vjera i svjetlo. Odmah smo se uključili u nju. Duboko vjerujem da je Vjera i svjetlo Božji odgovor na našu molitvu. Tu smo pronašli odgovore na ona brojna pitanja koja su se postavljala u početku. U zajednici smo ponovno otkrivali radost života i prijateljavanja...Naša nam je djevojčica uvelike promijenila život, ali smo u zajednici Vjera i svjetlo otkrili da i takav život itekako ima smisla i da je vrijedan življenja. Ispunjeni radošću i mirom, naučili smo voljeti našu životnu situaciju. To je Božji dar za nas« (Ružica Bešenji iz Belišća, majka Barbare, djevojčice s intelektualnim teškoćama).

Dok služi zajednici i duhovnik prima obilje darova:

- »U mom životu je susret s osobama s teškoćama značio mnogo. Sama Vjera i svjetlo mi je pokazala da se i u Crkvi može puno učiniti za takve osobe, da oni osjećaju toplinu, prihvaćenost od zajednice i da se u tom okruženju otvaraju i onda svojim radosnim pristupom otvaraju i nas vjernike. Vjera i svjetlo svećeniku otvara novi vidik, novi pristup, odgaja ga za toplu i srdačnu osobu. Teškoće u komunikaciji s članovima odražavaju se i na komunikaciju prema ostalim vjernicima i stoga mislim da oslobađanje u odnosu prema osobama s teškoćama ide na dobrobit čitavoj zajednici. Uspije li svećenik senzibilizirati župljane za takav rad, učinio je vrlo mnogo. Društvo se polako mijenja, a Crkva tu može puno pomoći i osvijestiti u društvu potrebe osoba s teškoćama... Vjera i svjetlo pomaže mi ostvariti dio sebe i znati da malo sjeme donosi obilan rod u srcu čovjeka...« (vlč. Danijel Tigandžin, duhovnik zajednice u Valpovu).
- Živjeti u zajednici Vjere i svjetla donosi »(...) doživljaj privilegiranog malog stada Isusova upravo zbog marginaliziranosti i obezvrijeđenosti u očima svijeta. Sposobnost njihove iskrene radosti i jednostavnost odnosa prema Bogu i čovjeku daje im posebnu moć zagovorničke molitve te posredovanja milosti

iscjeljenja rana duše. Te osobe, zbog posebne ranjivosti i potreba ljudske pažnje, uz redoviti medicinski naziv hendikepa mogu s pravom nositi i ime 'osoba s posebnom nadarenošću'. Nekad bi nas njihov primjer i prisutnost u svijetu oko nas podsjećala na logiku evanđelja koja se novom snagom i raznolikošću potvrđuje u svakom vremenu povijesti civilizacija koje prolaze« (o. Viktor Grbeša, OCD, duhovnik zajednice u Zagrebu).

Nakon desetljeća djelovanja, dar Vjere i svjetla dijeli se i izvan zajednica. Tako je Vjera i svjetlo u Hrvatskoj dala značajan doprinos na području posebne kateheze (religiozni odgoj i kateheza osoba s teškoćama u razvoju), obogatila ju specifičnim metodičkim pristupima, istaknula viziju poslanja osoba s intelektualnim teškoćama u Crkvi i društvu, omogućila da se očituje njihova nadarenost na području duhovnosti. U ponekim manjim sredinama Vjera i svjetlo je jedini oblik okupljanja osoba s intelektualnim teškoćama, potiče njihov izlazak iz obitelji i doprinosi integraciji u lokalnu zajednicu. I članovi zajednica koji nemaju obitelji i štíćenici su institucija, kroz prihvaćanje, uvažavanje i osjećaj trajne pripadnosti drugim članovima zajednice rastu u ljudskosti i duhovnosti. Djelatnici tih institucija sve više ih uvažavaju kao osobe i na taj način doprinosi se humaniziranju odnosa između štíćenika i djelatnika.

Zaključak

Vjeri i svjetlu darovano je blago, ono je skriveno u osobama s intelektualnim teškoćama, očituje se u odnosima uzajamnosti koji preobražavaju sve članove zajednice uvodeći ih u življenje evanđeoskih vrijednosti. Osnovni način djelovanja je život u zajednici i sve njene strukture u službi su zajedništva i njegovanja dostojanstva svake osobe. Već petnaest godina zajednice Vjere i svjetla rastu u Hrvatskoj doživljavajući kako su najslabiji izabrani mijenjati svijet i vjeruju da doprinose senzibiliziranju našeg društva za vrijednost osobe s intelektualnim teškoćama. Stavljajući u središte odnos uzajamnosti kao mjesta duboke preobrazbe, Vjera i svjetlo ukazuje na istinski put integracije osoba s intelektualnim teškoćama u Crkvu i društvo.

Marina Bakmaz i Zrinka Zubić